

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, főtér 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petisors tő fogata 3 Kf.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezészerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A nap estvéjén.

A nevezetes nap elmúlt. Gömörmege megválasztotta képviselőit. Hat férfi három esztendőre nagy felelősséget vállalt magára. Azt vállalták, hogy százhetven ezer lélek közvéleményének, érdekeinek, nemzeti aspirációinak, jelenének és jövőjének, szellemi és anyagi jólétének és politikai hitvallásának a király és a nemzet törvényhozása előtt szószólói lesznek. Ezen kívül még egyebet is vállaltak magukra. Felelősséget vállaltak önmagukért, hogy bírnak tehetséggel ama nagy feladat teljesítésére; felelősséget vállaltak jellemükért, hogy a kísértések tömkelegében tisztátalan önérdék sohasem fogja azt beszennyezni, hanem mindig szent marad előttük a haza és a nemzet érdeke, és hogy polgártársaik bizalmát a kötelességben való hű teljesítés nehéz munkájával fogják megérdemelni.

Nehéz feladat ez mind, és számot kell vetni önmagával; aki mindezek megoldására vállalkozik. Bizonyára fel fogja új képviselőink mindenike e nagy és nehéz hivatás jelentőségét és hisszük azt is, hogy mindeniket magasabb cél vezérelt a mandatum elvállalásánál; de mégis kétség támad fel mibennünk, vajjon mindenike ama hat képviselőnek

számot vetett-e önmagával, midőn e legszébb polgári és hazafiúi jogot és kötelességet magára vállalta. Mert vannak közöttük új emberek, a kiktől nem tudjuk hogy mik ők.

Eddig volt Gömörmegének oly képviselője, a ki ipar- és közgazdaság terén országos névnek örvendett, s meggyénk létérdekére, az ipar megteremtésére és fejlesztésére jelentékeny befolyással vala, — továbbá a ki a jog- és törvényhozás terén érdemes és tekintélyes tagja volt a képviselőháznak, különösen a ház bizottságainak, továbbá aki nagy szorgalommal és folytonos munkássággal érdemelte meg, a polgárok bizodalját.

Most ezektől elfordult az urnák mellett a szerencse, visszalépnek a magánélet csendes körébe, s lépnek helyükbe olyanok, a kiknek multjuk üres, tehetségek obscurus, jövőjük bizonytalan, a kikre legfőkébb is előkelő családnévek halványfénye vet némi világosságot; akik tisztán a közügyért még eddig nem tettek semmit, ha csak a maguk érdekével nem volt az szoros kapcsolatban vagy pedig eddigi összes nyilvános szereplésüket a mult napok korteskedései alkalmával elmondott frázisok képezik.

vagyok csak azt megjegyezni, hogy ők bizony a mi feccünk, mert a nyarat itt töltik, és oda mennek — teleni.

Néhány földimmel tettem meg ezt a tengeri utat, kiknek nevét csak azért nem írom ki, mert Önök tisztelt olvasóim, épen oly obscurus emlékeznének rájuk, mint az én csekélységem becses személyére. Az utról melyet az „Elisabeth“ (a világért se Erzsébet) háfán megtettünk, nem sokat szólhatni, de azt felfogadtam magamban, (ezt pedig ismerve állhatatosságomat, ritkán teszem) hogy ha ilyen uton vinnének, azaz ily pokoli kínok és megfelelő hőmérő állás mellett akár a — hetedik menyországba, biz isten nem kívánok belőle.

Kikötöttünk. A reccső hajóhid szivreható nyögésekkel értesítette a lábukat, hogy neki sínes inyére, ha fején taposgálnak, de végre is mit tehetett az erőtlén — birkamódra türte mint mink előbb, midőn ugyanazon lábak ugyanolyan impertinens érzéketlenséggel jöttek „közvetlen érintkezésbe“ a mi lábunk legnemesebb — tyukszemével. De nem zugalodom, hisz ez istenkáromlás volna örömet üöm, rózsát tövis nélkül ohajtni.

Az uton majdnem hajba kaptunk a program összeállításán, hogy mi mindent meg nem nézünk mi: a part meredek esuesait, a sziget rajnai akarom mondani dunai vizesését, felső, alsó fürdőket; komor, szent romokat, pavilonokat, azaleákat és a többi, és a többi... De megessett rajtunk az az eset, mely vajni gyakran kereszteset huz az ember számításába, melynek sulya alatt teljes rezignációval mondtuk vagy csak gondoltuk a böles példaszóval, hogy „ember tervez, isten végez“.

Tudjuk mindnyájan, hogy ember emlékezete óta legalább isten saját személyében sohasem „végez“ hanem küld valami Deus ex machinát és ilyenformán jelent ez meg itt is a „Jani“ hegedünyirettyűje képében.

Hat óra körül járt az idő midőn a lom-

Tisztelet azoknak akik kivételt képeznek közöttük, s őszintén ohajtjuk, hogy a régieknek ne csak helyét töltsek be mindnyájan, hanem várakozásunkat felülmulva tiszteletet szerezzenek maguknak és dícsőséget Gömörnek. — De ugy vagyunk meggyőződve, hogy — csekély kivétellel — ezen reményre nem lehetünk feljogosítva.

Az egész megyei önzetlen értelmiség véleményének adunk hát kifejezést, ha azt mondjuk, hogy fájó szívvel válnunk meg a régi képviselőktől, s kevés bizalommal tekintünk az újakra, nem a politikai elvek miatt, — hiszen azokhoz itt semmi közünk, — hanem meggyénk és hazánk érdekében, s azon szomorú tapasztalásnál fogva, hogy a hazafias művelt Gömör nagy részében nem az öntudatos független és művelt polgári elem közvéleménye, hanem a megvesztegethető és pressio alatt álló tudatlan tömeg pálinkagőzös szavazata juttatá mandátumhoz a képviselőket.

De azokra nézve, kik érdemeikért jogos reményeikben esalódva állnak e nap estvéjén, éppen ez a vigasztaló, mert „van az életnek valami nagyobb kinese, mint az egész Kalifornia elnyerése és az összes szavazatoké a miket a világon kapni lehet“, s ez az öntu-

bos fák néma susogását a „térzene“ fül és lábízgató akkordjai zavarták meg. Ha a mesebeli Orpheus hangjával állatokkal szelidített, nem kisebb szerepet tölt itt be a banda közreműködése.

Varázslás, mint egy hangyaszombékban a család, ugy kezd nyüzsgöni az egész kis birodalom him és nőnemű népessége.

Pár perez alatt megtelik a vendéglő terasza tarka néppel. Bornak, sörnek, fagyaltnak nagy a kelete s ugyancsak elmélkedhet annak jóságáról és áráról míg színről-színre kezdet foghatsz a kriglivel, azaz fülén fogva viheted rendeltetése szenthelyére. A kiszolgálás léhaságának tulajdonképen nem is az a ezernélábu kellnerhad az oka, hanem a korszellem: a protekció. Hát a törzsvendégek (szigetiessen stamgastok) előnyben részesülnek. És ezeket megismerni s megkülönböztetni nem valami ördögi büvészet. Itt ül jobbra tőlünk egy ösbe borult, meggörnyedt férfialak, két ifju esemetétől körülveve. Miközben Tokaj(?) nemes nedűjét szörpöli, egy-egy főri köhéscselés vesz alázatos bucsut tüdejének mely síkjából, világos, hogy nyug. m. k. miniszteri . . . már akármí, egyremegy. — Amott távolabb ül egy kék ruhás, szende angyal, mellette ifju imádója. Mindkettő szórakozottan fogyasztja az „Eiskaffet“. Arról gondolkoznak, hogy miről kell gondolkozni, midőn két lény egymással betelve, oda mereszti szemét a kék semmibe. . . . Tüzel a szenvedélyöket a csabos zene és lohasztja a fagyalt.

Eszembe jut a fiu, midőn tíz óraker fölkeltek, méltatlankodott, hogy minek is feküdt le, ha ily korán kell fölkelnie — minek a zene és fagyalt, ha az egyik hevét a másik leüti? Lám a kapos Orpheus és Rác Jani közt, ki ha nem is szelidíti meg az állatokat érte a „gerléket“, egymásnak bizonyosan meghódítja.

Már fizetünk is, miközben Göthe jut eszembe: „Grau, Freund, ist alle Theorie“ mert

dat jutalma és polgártársaiknak tisztelete és szeretete.

S ez a szeretet és tisztelet nem aludt ki ma sem, de bizonyára hatalmasabban fog fellobogni a jövőben.

A nagy munka után.

Nem foglalkozunk politikával, nem voltunk kortesek, gyalázatos lélekvasárlók. A nagy munka előtt és alatt higgadtan, pártatlanul nyilatkoztunk, nem halásztunk a zavarosban, most a nagy munka után szokott modorunkban kifejezést adunk a kötelesség által parancsolt általános nézetünknek, tapasztalatainknak, a nagy közönség közvéleményének.

A mozgalmas idők elmúltak, vége a párt-gyűlöletnek; az izgalmas, idegrázó napok helyét adtak immár a holnapnak, a holnaputának, — multtá leit a vérmes reményeket keltő tegnapi. A választások e megyében megtörténtek; becsukták a becsületsértés, árulkozás és piszkolódás iskoláját, tanárok és tanítványok összecsokolódtak — befejezték a tanévet.

A választások elmúltak, elmúltak egy puskatüz, egy szuronydöfés nélkül, a százféle eszközzel könnyen felingerelt szenvedélyek fagypontra szállottak alá, az „oh nép“, mely hetek óta megtanult kasza s kapakerülő lenni, visszatért a kasza s kapához, a családi tűzhelyhez. És mibe kerültek a nagy napok?

az árpa doppel-märzen-leve iható és nem is borsos áru, mint rosz nyelvek beszélnek . . . de Jani még mindég nincs elemében, a Semiramisokat, Lohengrineket huzza.

Végre kibontakozik a távolban egy kis ponny-fogat, bakján nyökös (sit venia verbo) Az ezüstől csillogó gyöplősárat női kéz tartja rögzítve . . . az egész festői csoportozat Rafael esetére méltó.

Halk nesz és suttogás, tiszteletteljes kalapemelintések és hangok, „ó az“, „ó, Lujza hgnó. Közéledik az emelvényhez, hol a barna művészek rikatják azt a darab érzéketlen fát. A kis lovak már ösztönszerűleg meglapátják az ügető lépéseket és a herezegnő egy kegyes mosolyával üdvözli a mindennapi, de azért kedves viszontlátást.

Szándékosan irtam viszontlátást és nem viszonthallást, mert primásunkat látni is kell, nem csak hallani. Az a tüzes, örökösen tévelygő szempár, a magyar módra pödrott bajsz, az az örületes sebességű kéz és egész test idegmozgása emlékeztet ama itt járt franciaie hirlapíróra, ki „magnifique“ alaknak jellemezte a mi adoptív-művészeinket, mintha ezer ördög laknék mindegyikének testében, kezében, ujjában . . .

Megnevezem mind ama magyar dalt, mit kicsalt az isteni hurokból, fessem hogyan vezette át a lelket a mélabus hangulat teréről, minden zökkenés nélkül, a csapongó vigba, hogyan röpitette a szívet az érzelem szárnyain a mámor honába? Tegye ezt?

Nem, hiszen csak szívfüjdalmat okoznék önöknek, kedves hölgyeim, kik már ugyis alig tudnak ülni nyugodtan a — talpviszketegtől.

Vagy háromszor kocsizott körül a kedvelt herezegnő s kiszállva, a fürdő előtti széken foglalt helyet társalgónőjével. (Itt a szigeten patriarchalisabb az élet, a székek ingyenesek.) A bájt sugárzó alak csak itt fejtette ki egész fenségét. A deli testet övező uszály-ruha szí-

T Á R C Z A.

Margitszigeti kirándulás és — interview.

Budapest, 1881. jun. 19.

Tekintetes szerkesztő ur! Mielőtt egy árva betűt írnék, megvallom Önnek négy szemközt, hogy ez a fentebbi datálás apokriph, hogy hamis, mert én e levelet sem Budán, sem Pesten nem izzadtam ki, hanem e kettő közt valahol ama kék folyam szívében a — Margitszigeten és a veszettül tomboló hullámok zajos kebelén tovasikamló „Fecske“ napégetett fedélzetén.

A programbeszédék ígért aranyhegyeit már nem veszi be az ellenfélre szórt tücsök-hogarak hallásában megcsömörlött gyomrom és vágytam kifelé ebből az országpenzén dinom-dánomoskodó kortestelepből, vulgó: fővárosból. Vasárnap volt a nyugalom — másrészt az élvezetek és riadó jókedv napja. Egymást kergette agyamban „száz és száz gondolat“ de végre megszületett a planum: Direction Margitsziget.

Ha Hegedüs Sanyi meginterviewolhatja Gambettát; Szekrényesy tiszteletét teheti Kossuthnál, hazánk nagy jellemű remetéjénél; ha végre Julius Röppel, az első eur. priv. zsidónyársaló szövetkezet tiszteletbeli utazó ügynöke (különben német) másfélórás lábesókra tiszteleghet a magyar zsidók fölkezt, vagyis megkent messiásánál: Istóczinál: vajjon — kérdem én — nem épen oly vagy még több joggal rándulhatok-e én ki a mi érdekünben meginterviewolandó — Rác Janit. Csak hogy már kinyöghettem valahára, a mi nyomta szívemet. Most akár letehetném a tollat, ha nem tudnám, hogy Önöket már csiklandozza a kíváncsiság megtudni, hogyan is éli világát ott a folyó közepén az a mi feccukhadunk! Hát erre egész tisztelettel Önök jogai iránt bátor

Csak a mindentudó tudhatja. Egyiknek talán „sok” pénzébe, a másiknak egész vagyonába, harmadiknak talán a — becsületébe. Egyik nagy hasznot hozott, a másik mert sokat akart szorítani, keveset markolt, de hála az időnek és a tapintatos vezetőknek — fejbetörésébe (nem fejtörést értünk), hazafiúi „drága” vérébe senkinek se került. S ha mindenki kapott vagy vesztett valamit: mi sem maradhattunk el, nekünk is került valamibe a választás — és pedig egy kis időbe, mely alatt nyertünk, tanultunk, tapasztaltunk. Bár ne nyertünk, ne tanultunk, ne tapasztaltunk volna!

E lap választások előtt se fejthetett ki politikai vágyakat, nem ezélezgathattott „igy akarnám, úgy akarnám”-ra, „ezt szeretném, azt ohajtanám”-ra, de a választások által olyan vágyak nyilvánítására kényszerül, a melyek a becsületes emberek mindegyikének keblét eltöltik, hogy t. i. vajha bekövetkeznék már az az idő, hogy se itt, se ott, az egész országban ne szorulnának ilyen képviselőcsináló mozgalmakra, ne szorulna a mi társadalmunk — mert mi ennek az érdekében beszélünk — ilyen szegényítő eseményekre.

Kiesordul a könyű szemünkből, midőn tapasztalataink tárházából kell előránczizgálnunk az adatokat, melyek számosak nevéhez fűződnek. Igazán, a ki szívében viseli hazájának jövőjét, beható tanulmányozás tárgyává teszi a mindig kérdés alatt álló társadalmi viszonyokat, most tapasztalhatta igazán, mennyire helyesek az állítások, melyek annak megromlottóságát hirdetik. Most szerethetett tiszta fogalmakat a jellemekről, a korról. Most győződhetett meg, mennyiben igaz, hogy ez a kor a kegyeletlenség, tiszteletlenség, elvtelenség kora. Az az aljasság, erkölestelen érzet, mely a műveltség e századában százakat és ezreket bélyegez — a választások alatt nyert olyan kifejezést, mely emlékünkből hozza a kétezer év előtti időt, egy hatalmas nemzet bukását, rabigába görbédését.

Bármerre fordultunk, bárhová vezetettünk — mindenütt a pártoskodás ocsmány következményeire bukkantunk, mindenütt a becsületsértés, hazafiatlanság undorító kitérésére találtunk, a rágalom és gyanusítás, káromlás és szitok piszkos nyilvánulásaitól undorodtunk

nére bizony nem emlékszem, mert meg vagyok áldva azon jó tulajdonnal, hogy a látottak színét épp azon rendben felejttem el, a milyenben azokat megismertem... de arra tisztán emlékszem, hogy megpillantva öt virágoktól környezve, thearózsákkal elhalmozva, mintha felsőhajtottam volna a költővel:

„Vajh, kinek virít e menyből szállt tavasz,
Óh, mi boldog, boldog ember az...”

Vége szakad a rapszodikus fülbehámozó dallamoknak s nem állhattam meg behatásuk közvetlensége után keztem szorítani a hont, östermészeti, mesterkéletlen zene e tipikus művelőjével.

Néhány bevezető szóváltás után azt kértem tőle, hogy fizet a saison? „A szezon csak maradhatna, de egy a baj, nagy bővíben vagyunk a pénzsükségnek” felelé röviden, de annál jellemzőbben a Pharao-ivadék vonóhúzóira. Midőn a főherceg bőkezűségét emlegetve esodálkozásomat fejeztem ki e kereset hiányon, elmagyarázta annak esinját-binját.

A fix fizetésre (másfélszer forintnál több) nem volna panasza, de meg van szigoruan tiltva a muzsikusi vidítója, éltető eleme: a — tányérozás.

No meg mágnást is csak fehér hollóként látni a szigeten, lévén most ezek belemérülve a választások özőnébe (ez nem vízözön, hanem borözön.)

A választás említésénél egy nagy sohaj szállt ki kebléből. Nem tudom a régi kortesvilág némely epizódja villant-e meg agyában, vagy pedig az komorította el, hogy a derék közszeretben álló volt képviselő oly hatalmas, mert mameluk-ellenjelölőre talált?

Azt is elmondta, mily impertinens rágalmazó terjesztette amaz alaptalan hírt, hogy ő nem térne vissza Rimaszombatba. Tény, hogy alkudozásokat folytatott a valesi hggel azon időre, midőn Berkesék visszakerülnek, de az alku még eddig nem jött létre, s ha meg is kötnek, ez nem igazolja a fentebbi vádat, mert

el. Könnyelmű és rosszlelkű faktorok szidták a tisztos neveket, káromolták dühökben, elvakultságukban az eget minden lakójával, a földet kitűnő emberi teremtetéssel — itt malitia, ott hiúság, — a bolondító remény által támasztott biztos győzelem feletti elfajult gőgösség, emitt a tehetetlenség gyászos érzete által előidézett féktelen düh, rakoncátlanság, amott a paraszatos gorombaság. Egy helyen elbizakodott, nemtelen lélek, kinek az ősapja se esüggött a haza érdekén — frivol arczatlansággal gyalázta le azt a zászlót, mely alá ő nem sorakozhatott, hitvány henczergéssel mocskolta be a megyei és országos tekintélyű férfit, csak azért, mert az isten is honatyának teremtette, — vakmerő garral szidalmazta mindazt, aki vele nem tartott. Az eszeveszetség szomorú képei itt is, ott is.

Nevek, kik előtt kalapot emel a józan fő, lettek az utca sarával dobálva, érdemek lettek fekete epével bepiszkolva.

Ha mindez nem hirdeti — gyászosan — a megmetyélezett társadalom mai állását, akkor Magyarországon a bűn a legtisztább, a hazaáruló a legbecsületesebb ember.

Mindezeknek most beállott a szünidejük, de vajlon, nem ismétlődnek-e csak 3 év múlva is?

Nincs-e tehát jogos kívánságunk, midőn a társadalom megmentését ezélezve, azon ohajunknak adtunk kifejezést, báresak ne szorulnánk ilyen mozgalmakra még.

Segítsenek pedig e visszas helyzetten azok, kiket a nép bizalma jövőre a parlamentbe küld, Segítsenek mert csak ők tudnak.

A teremtés az ujjaalakítás terhes munkája áll előttük, vajha látnók a mieinkben is, a teremtő, a regeneráló elemet; vajha látnók, hogy felül tudnak emelkedni a köznapi érdekeken s azok helyett hazai érdekekkel törődnek.

Ne az anyagi haszon, a mulékony dicsőség lebegjen szemük előtt, ne a maguk kicsinyes önző céljaira, de a hazaéra törjenek, — ne egyesek és énük, de az ország kívánságának tegyenek eleget, mert higyjék meg, eljön az idő, melyben a választók részéről a bizalom, a hit nemesít, megszűnik, de elvesz.

Sok szerencsét! —ács —la.

én büszke vagyok Rimaszombatra mondá önérettel, de Rimaszombat még büszkébb ám Rác Janira! tövém hozzá nem kisebb önérettel.

Hej, pártatlan egy ember az a valesi herceg — folytató — csak egy hibája van hogy a bort nem szereti és csak hideg vizet iszik; ettől eltekintve, gavallérságra nem messze esett a magyartól (hogyne volna gavallér, mikor 270 főt nyomta gyantás markát a hrg. utóbbi látogatása alkalmával.) Még abban is a magyarrá ütött, jegyzem én meg, hogy szereti a blattot. De hát még a szép asszonyt. Ezért megbolondul, mondá ravasz mosollyal.

Még egyre voltam kíváncsi, hogy megnyit hozott a konyhára a trónörökös pár látogatása? Még eddig csak elismerést kapott az udvartól, a „ropogós” még késik, de a villogó szem és a lelkesedés mellyel a fenséges menyeeskeről, annak elragadottságáról perorált, azt árulja el, hogy itt b ő aratásra van kilátás... Adja az isten, hogy ne esalatozzanak.

Elbeszélte még élete körülményeit. Ő családostól a szigeten lakik, míg bandájának tagjai (15) Budán laknak, hová szabad jegyük van a hajón.

Midőn Gyulára tért át a beszéd s barátom azt jegyzé meg, hogy már szintén megállja a sarat büszkén felelte: Uram, az alma nem eshet messze a fájától.

Az idő későre járt, az utolsó hajó menendő volt, s akarva nem akarva bucsut kellett venni városunk fiától. Kellemes délután volt, csak azt sajnáltuk, hogy se bort, sőt nem ihatik, mert szörnyen izzad tőle. Ez utóbbi sohase hittem volna, ha saját szememmel meg nem győződöm róla.

Igy ő azon kevesek közé tartozik, kiken betű szerint teljesedik a biblia mondása: És arezod verezékében keresd a te kenyeredet! Lefkovicz Lajos.

Egyről-másról.

(Két közlemény.)

Kezdem magamat szégyenlenni, valahányszor moraliter kényszerítve vagyok jó magunkról beszélni. A falra borsot hányás is a szemem előtt lebeg, de ami kötelesség, attól eltárgítani nem szabad és ami leginkább buzditja tollamat: mások közönye, indolentiája. Ha ezek a „mások” kibírják sokáig szerepüket, én is elbirom a magamét, — beszélék, lamentálok egész a végsőig, apellálok mindaddig, míg a közönség türelme tart. Arról pedig megvagyok győződve, hogy a nagy közönség türelme kitart odáig, míg az én ezélem el nem lesz érve, vágyam ki nem lesz elégitve. Dobjon reám követ, a ki haragudni fog e cikk elolvasása után.

Add meg uram a mi „volt” tüzoltó-egyletünk feltámadását, törd meg Rimaszombatban a közöny jegét, segíts addig, míg elmondhatjuk a biztató jövő reményével: „Tüzoltó-egyletünk nem volt, hanem lesz.”

Őnök pedig uraim, kik a galambot — (de minőt) várják — ébredjenek. „Segíts magadon, az isten is megsegít!”

Hogy Rimaszombatban a tüzoltó-egylet „összement,” vagy mind sokan mondják: megütötte a szél a fél oldalát: az még Nagy-rőzén is tudják; az a nagy-rőzei* (esillag) a megmondhatója, ki azt írja piros pünkösdi napján: „Nem restellik az erre (t. i. a tüzoltó-egylet feltámasztására) hívatottak, hogy a szép sikerrel kecsegtető egylet csucsulni méltóztatott menni? vagy igaz azon állítás, hogy Rimaszombatban 176 tag közül 175 paranesnok volt és csak 1 közlegény?! Érthetetlen közömböség!”

Bizony tisztelt esillag ur, egy kis kalkulus tévedését leszámítva — igaz van. Nem resteljük magunkat!! Oh pedig mily örömmel hozta e lap januáriusban a közönség tudomására, egy nagy gyűlés után, hogy városunk lelkesei mily buzgón fogtak a cselekvéshez, — mily készséggel jelentették ki, hogy a tengődő, a lét és nem lét haláltusájával küzdő egylet visszaállítására, új életre ébresztésére fáradozni fognak. Azóta semmi — sőt kevesebb a semmivel. Valóban kivesz belőlünk a remény esirája!

Ninesenek nálunk emberek, — kifogytak erejükből, kialudt a tűz? ma-holnap már pirulni se tudnak itt! Nem igaz? Adja az ég, hogy ne legyen igaz!

Ez egyről, beszélünk másról.

Jó messze tudják, hogy Rimaszombat kaszinója ritkítja párját. Büszkéek vagyunk rá. A mi társalgási egyletünk valóban ritkaság, ámbár nevét érdemtellenül viseli, mert minden, csak nem „társalgási” egylet. No de ezen majd segítünk.

Helyisége kitűnő, — van két urias olvasó szobája. — egy díszes játszóterme, kényelmes beszélgetője. — Közönsége nagy és válogatott, vezetői tekintélyes fő-fő emberek — szolgálata kifogástalan. Mi hát a hiánya?

Először, másodszor és harmadszor: a közöny; — azaz hogy nem jól fejeztem ki magamat, nem a könyvtár képezi a hiányt, de abból hiányzik sok, igen sok. Értsenek meg engemet.

Tompa Mihály Feketehegyen*)

Szepes vármegyének egy Vaspaták nevű folyócska által hasított kis völgyében, Merény bányaváros közelében, az iglői vasuti állomástól két órányi távolságban fekszik egy vizgyógyintézet, mely Feketehegynek (Schwarzenberg) vagy tréfásan Montenegronak is nevezetik. E gyógyintézet kristálytiszta vizet szolgáltató források bősége által tűnik ki, körülvéve a Merény város tulajdonát képező fenyőerdőtől s megáldva a természet szép-segétől.

Hazánk nagy költője Tompa Mihály az 1866. év június hó 1-ső napján, enyhítő balzsamot ohajta találni felizgott kedélyére, e fenyvesek hűs árnyát kereste fel. A gyógyintézet igazgató-tulajdonosa és orvosa nem kevésbé megilletődve hallgatta szájából e be-köszönő szavakat: „En Tompa voltam, de most már nem vagyok!” — mert az elég magas és izmos testben már akkor csakugyan kevés volt az életerő. Görnyedt teste nehéz betegség nyomait mutatta, mely az időtűjt a legnagyobb mérvű idegességben s szívhajban nyilatkozott. S ha mindezen lehangozó kedély-állapothoz az ő borongó és elmélkedésre hajló természetét vesszük, lelki szemünk elé állítjuk a nagy költő megtört testét.

Többször sujta lett ugyan életén át nagyobb betegségek által, így: már 26 éves korában, midőn Budapesten a Röchus kórházban ápolhatta magát, majd 1848-ban tavaszszal, midőn egy levelében nagyobb mérvű lép- és májdaganatról panaszkodott, melyek gyógyítása végett Graefenberget, illetve Priesnitzet akarta felkeresni: azonban ezen bajok még mind erőteljesebb ifju- s férfi korában érvén őt, könnyebben átgázolta azokat, mint

*) Ezen cikket az „Eperjesi Lapok”-ba küldetett, a mennyiben bennünket közelebbről érdekel — örömmel közöljük. Szerk.

A kaszinó könyvtára felett — ha jól tudom — egy bizottság örködik, ide nem számítva könyvtárnokait. — E bizottság határozza és ezimezi meg azon könyveket, melyekkel a könyvtárt szaporítani akarja. Ez igazán van. Milyen sikerrel működik, arról bizonyosságot tesz a könyvtárban-találtató könyvek névjegyzéke, mely nagyon terjedelmes, az olvasóknak tág tért nyitó, de valjukk meg igazán — a kívánalmaknak nem egészen megfelelő, sokak igényét ki nem elégitó, nem gazdag.

Ha valaki nem hagyja helyben ez állításomat: bő adatokkal szolgálhatok.

Igen sokan lesznek, kik természetük túlerzékeny volta miatt ezáltalni fognak magából a névjegyzékből, de én azt felelem, hogy át és megolvastam az utolsó számig és betűig, de épp ezzel indokolom nyilatkozatomat. Van a kaszinó könyvtárban színmű, beszély, beszélyféle, eredeti és különösen fordított regény, quantum satis, — vannak ott emlékkönyvek, almanachok, albumok, költemények, összes és vegyes művek — bőségesen, — utazásokat, életrajzokat, naplókat, röpiratokat, publicisztai dolgozatokat is szákszámra találunk, de tudományos szakműveket, állandó becesel bíró gazdag tartalmu, nem gyönyörködtető, de hasznos, magyar irodalmi kiváló termékeket, örök időre tanulmányos remekeket nem találunk. — Ez képezi hiányát a mi kaszinónk könyvtárának.

Kifogyván a tərből — jövőre adom a folytatást.

Iparos ifjaink figyelmébe.

Egy emlékkönyvben lapozgatok. Ez emlékkönyv minden sora kedves előttem, mert oly üdvös működését tárja előmbé egy egyletnek, mely működés az ország jólétét megeremteni hivatott iparos-ügy körébe vág s az annyiszor fennhangoztatott nemzeti eszmének: a művelődés és előrehaladásnak tiszta képét tünteti elő.

Losonczen és Tugáron összeállnak az iparos ifjak, ezelőtt csak egy évvel, szerveznek egy egyesületet „Losonczen és 1-tugári iparos ifjuság önképző és segélyző egylet”-czimmel. Az ügynek élére áll egy tekintélyes, aldozat-kész férfiú, önálló, független törekvése serkenti a munkás ifjakat, megszerzi annak a közönség bizalmát s létesíti a missiót végző egyletet, mely hivatva van művelt magyar iparosokat, a társadalomnak szóval és tettel használni tudó polgárokat képezni öntörekvés, önszegélyezés által. Kibontják a zászlót, gyülekezik alája a nemes fiatalság, hogy a gondúzás léha foglalkozásai helyett komoly munkával szellemileg is előhaladjanak, saját javukra törve — munkálják egyszersmind a haza ügyét. Áldott törekvés, mely bő gyümölcsöt terem.

A társulás ez öntevékeny szellem-harczára ébredett fiatalág komolyan vette a kor paranesoló szavát, magas ihlettségnek engedett, midőn az associatio pályájára lépett, hogy előmozdítsa önmagának szellemi és anyagi érdekeit, élni tudjon a legjutalmazóbb eszközzel, az idővel. Ha minden város így halad, úgy nem áll jelőttünk holnap, — mint áll ma — a legsötétebb jövő, az ország, a haza jólétét

ezen utolsó szívhajját, melynek eredetét ő maga sem tudta, s mely ránézve halálos is lett.

Megérkezvén a gyógyintézetbe, olyan izgatott állapotban volt, hogy az orvos szükségesnek látta azonnal egy esillapító hatással bíró felfűrdőt rendelni számára, melyet azután is folytonosan használt, a mennyiben utána kissé könnyebben érezte magát, azonban ez csak látszólagos javulás volt. A reggeli kura vétele után, valamint a nap egyéb szakában is, kivéven közvetlen ebéd után, folyvást sétálnia kellett. Ebéd után gyakran felkeresett ő egy félreeső, fenyőfákkal környezett helyet az erdőben, hol borongó természetéhez híven elmélázott a szabad természet szent kebelén, távol az emberektől, magánossn ülvén ama nagy templomban, melynek papja a Mindenható. Itt is feltűnt azon különös hajlama és szeretete a természet iránt, melynek minden tickát, minden szépségét oly gondosan megfigyelte, mint talán egy természettudós sem. A szabad természet szende gyermekeit, a virágokat átvitte ő lakásába is s oly gondosan ápolta s kedvelte azokat, mint senki más.

Csak ebéd után ilhetett hosszabb ideig a gyógyintézet épületei mögött a napon. S ezen időt többnyire újságolvasással töltötte el. A politikai napilapokat azonban nem igen kedvelte, sokkal inkább a képes lapokat, melyekben különös kedvvel kereste a rejtélyeket és talányokat, melyeknek fejtegetésével szívesen foglalkozott.

Érdekes volt nézni azon gyermeki örömet a költő arcán akkor, midőn egy ily talányt megfejtett. Igyekezett is azt rögtön a gyógyintézet vendégeivel, de különösen annak orvosával közölni, ki észrevéve a költő e kedves foglalkozását, szívesen gondoskodott számára oly képes lapokról. A fűrdővendégek sokszor kérték őt, írna legalább egy költeményt a fűrdő számára, azonban erre nem volt rávehető soha; ellenkezőleg azt állította, hogy ő soha többé költeményt nem ír, s ezen állítá-

megteremti a most ugyanis általánosan bevalótt tényező: az ipar emelkedése, az iparosok szellemi előhaladottsága. Az ilyen társulást kedvel ad az önfentartási ösztönre, a munkára — a munka előteremti a megelégedés és boldogulás eszközeit a pénzt, a pénz biztosítja a jövőt, a hatalmat. A munka pénz, a pénz hatalom.

E bevezető sorok szükségesek voltak, hogy midőn a kínáló alkalmat megragadva — a szomszédoknak erkölcsi elismeréssel adozom, édes otthonom iparos ifjainak figyelmét felkeltsem s ajánljam nekik követésre a leg-szebb példát.

Jól tudom, hogy nálunk nehéz utat törni, jól tudom, hogy a sötétséghez szokottakat nehéz a világossággal megbarátkoztatni, de a ki akarja a célt — akarai fogja az eszközöket is. Rimaszombathoz létesülnie kell egy önképző és segélyező egyesületnek, ha a mi iparos ifjaink többek akarnak lenni a semminél, ha a műveltek sorában helyet foglalni ohajtanak, ha szerepet nyerni vágnak a boldogító társadalomban!

Hogy a helybeli iparos ifjuság megértre ezélmot, nem leszek télen a kezeim között lévő utmutatást, az említettem emlékkönyv utasításainak egyes pontjait felhasználni, s a példa buzgó követésére figyelmeztetni a hivatottakat.

Mi a célja egy iparos ifjusági önképző és önszegélyező egyesületnek? Célja:

a) Hasznos társalkodás előmozdítása, az erkölcsi nevelése, a szakértelem fejlesztése, a munkásság — és szorgalomra való ösztönzés, szóval az iparos ifjuság művelődésének előmozdítása.

b) Az egyetemi tagokat a betegségekkel eredhető bajoktól anyagi támogatás által megóvni és az elhunytakat illő eltakarításban részesíteni.

Emlékezhettek e lapok olvasói, hogy csak nem régen pendítettük meg az iparos segédek segélypénztárának magalakítását, — a mi fenti 2-dik pontban foglaltatik — egyértelmű az akkor elmondottakkal, azonban nem késünk ismételn a hasznosra.

Ha elemezzük az első pontban foglaltakat, bizonyára megtaláljuk az igazi indokot, miért törődnek manapság annyira iparosainkkal, miért sürgetik gőzerővel a művelődést. Nemde azért, hogy pályát teremtsenek s kenyeret adjanak a pozitív élet utait törő anyai és anyai lelkesnek s főképpen, hogy az iparos pályáját megkedveltsék, amit pedig csak a műveltség általánosításával, középosztályunkra való kiterjesztésével lehet elérni. Nincs-e tehát nemes célja az iparos ifjusági önképző egyesületnek, mikor a művelődés előmozdítására, az erkölcsi nevelésére, a szakértelem fejlesztésére, a munkásság — és szorgalom élesztésére törekszik?

Azután az emberszeretettől kivetkőzött korban nincs-e szüksége épp a polgári osztálynak, mely addig él boldogan, míg keresni bír — a humanitást még gyakorolni tudó társak segélyezésére, oltalmára?

A ki ezeket átérti — melegen fogja fogadni úgy az önképző mint az önszegélyező

sát tetteg be is bizonyította. Nem is foglalkozott semmivel a talányok fejtegetésén kívül csak néha nejeinek irt levelet Hanvára.

Hogy kedélye mennyire lehangozott volt, s e kínos betegség mennyire erőt vett rajta, mutatja azon körülmény is, hogy az ember, a ki különben kedvelte a társaságot s az itteni beszélgetést tréfákkal szokta volt fűszerezni; most került minden zajosabb társalgást, nemcsak, hanem egyes embereket is. Nem szeretett senkivel összejönni, senkivel beszélgetésbe bocsátkozni s csak mindig magával és saját bajával volt elfoglalva; midőn a gyógyintézetet elhagyni akarta is: e szándékait senkivel sem közölte, kikerülni akarta a kellemetlenül ható bucsuzást, jókor reggel indult, egy pár bucsuzót hagyva az orvos számára. Sokszor felkelt az ebédől is, mielőtt az véget ért volna, ha a zaj nagyobb volt az ebédőben, mint szokott lenni; a társalgó teremben is igen ritkán jelent meg, s legszívesebben időzött kedves imaházában, a szabad természetben. Ebéd után gyakran vásárolt, általa nagyon kedvelt földi epret, melyet a závalkai tót asszonyok hordanak elárusítás végett, ezzel szobájába távozva azt esendőségben elköltötte.

Különösen a lélekre ható benyomások nagyon ártottak neki s a legnagyobb mértékben felizgatták. Egy alkalommal meglátogatta őt a gyógyintézetben neje, ki jelenleg már szintén mellette — Hanván — nyugoszsza az igazak álmát. Tompa nagyon megörült annak, hogy nejét láthatta, de ezen körülmény roppant izgatott állapotot idézet elő nála.

Az orvos minden igyekezete dacára azonban a kura ez organikus bajon keveset javíthatott, úgy, hogy midőn 60 napi ott időzés után az intézetből eltávozott: nem dicselkedhetett azzal, hogy egészsége helyreállt.

Halála két év múlva be is következett. A feketehegyi furdóvendégek megörökíteni akarván a költő emlékét, egy kezdetben rögtönözött kórakás által akarták emlékeztetessé

egylet eszméjét s megbarátkozva azzal, annak az eszmének minden áron megtestesítését adand. Elvárjuk, s ha a közbizalom megtisztelt: magunk állunk a kezdeményezés útjára.

Nyilatkozat. *)

Alulírott szerkesztőség e mai napon a Halyák J. könyvnyomdából kikerült ugynevezett „Gömör-Kishont“ című lap szellemi vezetésétől visszalép; ez elhatározásra egyrészt a szerkesztőség és kiadó közt fölmerült diffidulások, másrészt a primitív nyomdai misériák készítették. Ennek következtében, ha a nevezett lap újra megkezdendő pályafutását annak tartalmáért minden felelőséget magunktól elhárítunk s kérjük a t. olvasó közönséget, hogy e körülményt szívesen tudomásul vennie. Visszalépésünk indokait — szükség esetében — majd bővebben is előadandjuk.

Rimaszombat, 1881. jun. 20.

A szerkesztőség nevében:

Sprenger Béla.
felelős szerkesztő.

Borsody Béla,
főmunkatárs.

— Nyilatkozat.**) T. Szerkesztő ur! A helyben megjelenő kis „Gömör-Kishont“ ez. lap mult heti számában a szerkesztő „Több világosságot!“ jelzetű újdonságában a m. kir. postahivatalnak nekirugtatva, azon vakmerő és sértő váddal áll elő, hogy a postán „Gömör-Kishont“ szerkesztőségének címmel bíró küldemények olyformán, mintha minden rendben volna mir nix dir nix kiadának a más lapnak ő pedig absolute elvonatik a küldemények kézhezvételétől. Eféle megtámadásnak nevezett lap részéről nem először lévén kitéve: a közönség tájékoztatása céljából van szerkesztőm kijelenteni, hogy a helybeli m. kir. postahivatal minden alkalmazottja jobban ismeri kötelességét, semhogy kifogásolás plane nemtelen gyanúsítás érhetné. Az általánosan ismert, egy év óta fennálló „Gömör-Kishont“ tőlünk kapta és kapja azon eszerlapokat, melyek már a mult évtől váltattak az ő példányaiival, kapta és kapja azon másnemű küldeményeket,

*) Olvasóink tájékoztatására meg kell jegyeznünk, hogy midőn lapunkat az újjevel Stefanovics többször kijelentett visszalépése folytán új kiadókhoz átettük, háromhétet később ugyanezek Stefanovics kiadásában egy kisebb alakú lap jelent meg a mi lapunk címmel. E jogtalan cím miatt többször tettünk már hivatalos lépéseket, az ügy azonban még ez ideig megoldást nem nyert. E kis lap szerkesztésétől lépett vissza Sprenger Béla ur.

**) Sprenger ur alaptalan vádjára, mely minket épp úgy sért, mint a postahivatalt, elegendőnek látjuk ezen nyilatkozatot. Ha kedvünk lett volna közönségünket személyeskedő tisztességtelen polemikával mulattatni, úgy tehettük volna azt eddig is, mint Sp. tette. De hát mi esakugyan úgy vagyunk meggyőződve hogy a megye, különösen a megyei sajtó becsülete nem „ocsmány sár“, a tinta sem az, hogy vele más embereket beemoskoljunk. Ezt mi bebizonyítottuk épen S. ural szemből. Hogy ő mit bizonyított arra mi jóízűket nevéttünk, s mindannyiszor szájalom támadt fel bennünk oly emberek iránt, a kiket a nagyság átka bánt. Szerk.

tenni ott időzésének emlékét; de az 1879. év július 19-ik napján egy a furdóközönség kebeléből alakult választmány azon indítvánnyal lépett fel, miszerint egy állandóbb emléket állítsanak ott a költőnek, mely indítvány elfogadtatván, gyűjtés rendeztetett, s az összegyűlt összeg egy része a furdóközönség határozatából a régi fennálló emlék javítására lesz fordítandó; a maradékot pedig takarékpénztári kamatoztatás útján, egy az intézet tulajdonosa és igazgatójából, továbbá a merényi ev. egyház lelkes és Merényi városa jegyzőjéből álló állandó választmány kezelésére bizza. A választmány pedig szabadságot vesz magának a további években Feketehegyen megjelenendő furdóközönséget az iránt hazafiai tisztelettel felkéri, hogy az említett ezélműből megvalósíthatása végett a választmány által megindított gyűjtést minden évben folytatni — a gyűjtésnek eredményét az eredeti lapra iktatni és a gyűjtés — valamint a kamatozás útján megfelelő mennyiségig gyaprodott összeget annak idején jelzett célra fordítani kegyeskedjék. Gömöri.

Rendetlen levelek.

II.

Asszonyom! Megadtam önnek azt a szabadságot, hogy mindekkoráig csak az ön részéről jöttek a kérdések, én hűségesen felelgettem valamennyire. Engedje meg, hogy az egyszer már én tegelek fel egy rövid kérdést, a feleletet adja meg — ne nekem — a szívének. Levele végső sorában lelkiismeretről tett kifakadó megjegyzést s engem hí fel: tudok-e hallgatni a lelkiismeret parancsoló szavára. Én természet fel ezt a kérdést. Hallgatott ön lelkiismeretére akkor, mikor kegyetlen kézzel szaggatta le régen vért — de mindig fájó sebemről azt a kötést, melyet legjobb

melyek vagy a szerkesztő saját nevére szólók, vagy a szerkesztőségi iroda megnevezését tartalmazók. Hogy Sprenger Béla ur postai küldeményt nem kap, arról a postahivatal absolute nem tehet. Azt az irigykedő vádját, hogy nálunk „bizonyos valaki“ maga válogatja ki az érkező leveleket s azok felett önkényileg rendelkezik — nevetség és értékre leszálltva, bérmentve küldöm a szerkesztő urnak vissza. A mi a korlátlan belül fogadásit illeti némely egyének: azt sohasem fogom a fiók Gömör-Kishont szerkesztőjétől kérdezni, hogy valakit hivatalos irodámban fogadjak-e, vagy kimenjek az utcára hozzá. Ha a t. szerkesztő ur egyszer szerencsétlen volna hivatalunkat: bizonyára ő is szíves fogadtatásban részesült volna, főleg míg a „esészárvágásra“ el nem határozta magát. Befejezésül még 21-dik számában tett kába törekvésű szerk. üzenetére annyit: hogy hivatalunk arról se tehet, ha lapjának kiadója nem könyvel az érkező előfizetési pénzeket; kérdem a t. szerkesztő urat: ha az előfizetési pénz jogtalan tőrre tévedt, miért ismerte el Halyákné asszony a tudakozványon sajátkezü aláírásával, hogy azt átvette? Talán csak nem kenyereztem le? Ezeket szükségesnek láttam felhozni a hivatalozomány reputációjára s a t. közönség tájékozódására végett.

Rimaszombat, 1881. jun. 24.

Tisztelettel:

Szakszon József,
m. kir. postahivatali főnök.

Hírek és vegyesek.

— Gömör-Kishontmegye megválasztott képviselői: a rimaszombati kerületben: Fáy László kormánypárti, — a rimaszécsiben: Szakall Antal m. ellenzéki, — a putnokiban: Hevessy Bertalan m. ellenzéki, — a rozsnóiban: gr. Andrassy Manó kormánypárti — a köviiben: Szentiványi Árpád m. ellenzéki, — a jolsvaiban: Jankó Miklós m. ellenzéki. — A rimaszécsi kerületben Török Sándor kormánypárti, betegsége miatt a választás előtt egy héttel, a rozsnóiban Szontagh Pál m. ellenzéki szintén a választás előtt visszalépett.

— A választások. Mozgalmas napokat éltünk e héten. A választási harez előesatározásai már kedden, szerdán kezdetüket vették. Csütörtökön reményteljes vágyódásokkal tekintett mindenki a pénteki nagy nap elé, — a m. ellenzéki párt 300—350 választója d. u. 7 és 8 óra között bevonult a városba 73 kocsin, — eltették a jelöltet, azután a „Zöldfa“ szállóban üttöktél fel a tanyát. A választási nap reggelén bejöttek az összes ellenzékiek kocsikon, a kormánypártiak e z é l r a r o n-

orvosom: az idő illesztett rá? Hallgatott-e ön arra a lelkiismeretre, mely a mint én tanultam, isten szava az ember lelkében? Nem hallgatott; megitélem érte. Asszonyom, az ön lelkiismerete nem az isten szava, nem a jó és rossz közötti bíró.

Miért bántja multamat? miért foglalkozik emlékeimmel? Hagyja meg legalább nyugalmamat! Bántja talán az én szabadságom? Hisz ön tudja legjobban, milyen áron szereztem meg azt!?

Arról a két évről beszél nekem, melyet szeretnék eldobni magamtól, kitorúlni eszem-ből. Arról a két évről, mely ezer és ezer vágyat teremtett, melyek közül egy sem vált valóra. Tudja jól, hogy átkozom minden óráját, tudja jól, hogy füstbe ment rabszolga vágyaim csak a szegény purjával festik halvány arczomat, hogy az önvád mardosása nem szűnik most se, mikor szétfoszlottak nevetségés álmaim.

Miért beszél börtönőröl? Mit akar még tudni róla? A gyűlölet, az életundor, istent esaló emberek megvetése kiszabadítottak onnan, a megsemmisüléstől tartva ledobtam az álezát, sárba tapostam a büntakaró köntöst, kettőtörtem az úgy is laza kapesot, kinyitottam az ajtót s kirepültem mint a rabmá-dár . . . ön ezt mind tudja.

Gyenge kezekkel talán üdvöm, boldogságom lakát döntöttem össze, — azt hívem, hogy az az isten aki ott egyik kezével vert, leviszi rólam ostorát; esalódtam, most már mindakét kezével sujt. Azért nem panaszkodtam, ki se keltem a gondviselés ellen — mint a világ mondja —, és ime most ön esikarja ki belőlem a keserű panaszt, ön terel a kétségbeesettek gyászos útjára. Artó vakmerőség, de ha megkezdte, folytassa és fejezze be asszonyi munkáját; koronázni fogja-e siker? meg leszek róla győződve. — Bolygó zsidó szerepével tisztelt meg, hűtelennek, könnyel-

delt külön vonaton Nyustyaról s letelepedtek a „Huszár“-ban. D. e. 8 órakor a csatasorok fel lettek állítva, a Losonczról ide küldött egy század katonaság (Dittrich kapitány és Reznicek hadnagy vezetése alatt) a piac két oldalán, hol a szavazási bódék fel voltak állítva vigyázott. A két erős ellenfél szemben állott egymással. Számoltunk gondolkodtunk, melyik rész erősebb, melyik fogja estefelé fennen lobogtatni a győző fényesen ragyogó zászlóját. A választók egész nap elég jó rendben járultak a szavazó urnához, egy-két kapezaskodó, botrányhajhászón kívül megrovás alá illő esetet se tapasztaltunk. A szavazás d. u. 1/27-kor ért véget, a választmányi elnök 8 óráig pihenést tartatott, illetve kijelenté, hogy a netán nem szavazottak azon zsidóig jelentkezhetnek. Fél 9 órakor a jegyzőkönyv aláíratott, a választás befejezetett, az eredmény kikialtatott, mely szerint a 2086 szavazó közül Csider Károly 1035-öt, Fáy László 1051-et kapott, tehát a képviselő az utóbbi lett 16 szótöbbséggel. A bizottság aztán átvitte Fáy Lászlónak a mandátumot.

— Magas látogató. Föt. Czékus István superintendens ur, canonicus látogatásának utolsó helyére — városunkba jött e hó 21-én. Fogadtatása Rimaszombathoz illő s főpapi személy méltóságának megfelelő volt. Kereszturból s Osgyánból lovasok zászlóval kísérték egész menetet képeze, melyhez 12 helybeli fogat csatlakozott (egyházi és világi férfiakkal) s d. u. 7 órakor hozták körünkbe a várva várt vendéget. Az ev. parochia előtt kis lányok virágokat hintettek előbe s a feldisztatott kapu előtt egy iskolás növendék-leányka üdvözölte kedvesen, melegen, átnyujtva kitünő bokrétját, mire a főpap nyájasan felett. Tovább a nagyszámu tömeg élénzése után a helybeli lelkes — Glauf Pál ur fogadta szívéhez szóló lelkes beszéddel, kifejezve a kedvelt főpap látogatásán szerföltött örülő egyház köszönetét és üdvözlését, — erre aztán a föt. superintendens rövid de remek választ adott, jót kívánva az egyháza s Rimaszombat városára. Megtekintette a plebániát, majd a fogadótól kísérve dr. Paczek Mór megyei főorvosunk lakására ment, kinek itt tartózkodása alatt vendége. Itteni látogatási ideje alatt 22-én részt vett a gymnasium közvizsgálatán, megelégedését fejezvéni ki a tanár urak buzgalma s a tanítványok jó erkölcsi s tanulmányi előmenetele fölött. 23-án részt vett a gym. igazg. választmány gyűlésében, délután pedig megvizsgálta a vallástánból az elemi leány és a községi fiu iskola ág. h. növendékeit. Tegnap meglátogatta a duczai leányegyházat s délután gyűlést tartott. Ma lesz az ünnepélyes isteni tisztelet után az egyházi gyűlés befejezésével a diszebed.

— Alvárai Manoilovich Emil kir. semmitőszéki bíró a mult héten városunkban időzött bájós leányával: Bellával. Szűcs Károly vendégei voltak.

— Élvezetes kirándulás lesz az, melyet az írók és művészek társasága rendez július elején Aggtelekre, Dobsinára és Tátrafüredre. A kibocsátott program minket érdeklő része a következő: a társaság külön vonattal indul

műnek ezimez lépésemért, aminek okát ingatagságnak és szeretetlenségnek nevezi. — Nincs igaza, de nem ön az első, aki szeretetlenséggel vádol. — Nem tudja épen ön, hogy a szeretet ölte meg szívemet mindörökre. Hűtlennek vall —, a sors hűtlen és kaján asszonyom. Elítél, hogy ámitom a világot, — igen, ámitottam magamat, de nem a világot s ez az ámitás egy fél életbe került. Még azt is a szemem közé vágja, hogy ördögöm volt, jó szerencse, áldás környezett, — igaz, angyalom volt, most van ördögöm, aki bomlasztja bensőmet, pokollá teszi azt a keblet, melyben nemes érzések tanyáztak . . . Csak itéljen asszonyom — én jóval fizetek.

A világba üzött égő szenvedélyem: — teljesen igaza van. „Tovább . . . tovább . . .“ elüzött a homály, — leaktartam tünni a láthatárról; sok szem kísért el, sok vágy szakadt ki az ajkakon: vajha feltalálnám ezélmot, mindenemet. — Ön a tanum, hogy a sok vágyból egyse teljesült. — A lét terhét nyögve czipeltem tovább. Pedig lássa — engem se hirnév, se dicsvágy nem izgatott; reményeim se voltak, melyek tündérszálakkal fontak volna körül. . . Nem szöttem én álmoképeket; éreztem akkoron, hogy össze vagyok törve, de meg nem adtam magamat. Midőn mindezt tudja — vigaszával áll elő. Hej — asszonyom — csak az én esüggedt szívem születhetnék újra, ne lenne rám nyög az a kínos élet!

Azonban kinek — miért mondom el ezeket. . .

Kiben szív helyett ki tudja mi lakik: Annak beszélhetek az itéletnapig. De kit herit az igaz szeretet. Az sajnálkozni fog, ha szívem megreped.

Pihenést kérek öntől asszonyom!

Jul. hó 8-án esti fél 9 órakor; 9-én reggeli 4 órakor érkezik Tornallyára, honnan az utazás kocsikon történik Aggtelekre. — itt reggelizés után 8 órakor leszállnak a barlangba. átnevezik, Aggteleken ebédelnek, d. u. 3 órakor indulnak vissza Tornallyára, innen külön vonattal Dobosinára. Megérkezés fél 7 órakor, elszállásolás. 8 órakor hangverseny, utána társasvacsera és táncmulatság. Második nap Jul. 10-én reggel kocsikon utazás a gyönyörű sztraczenói völgyön keresztül a jégbarlangba, délig a barlang megtekintése dr. Pelech János igazgató kalauzálása mellett. Délután mennek Poprádra — onnan vonulnak Tátrafüredre. A kiránduláson részt vesznek az írói és művészi kör, a Kárpát-egylet budapesti tagjai, ugy szintén a fővárosi lapok szerkesztői és munkatársai. Idegenek csak 15 firt részvétlél mellett és feltételeesen vehetnek részt.

— **Nyári mulatság.** A kisdedóv szokásos mulatsága, az idén július hó 3-án tartatik meg, melyben az intézeti kisdedek táncvígalmá és a fardhatlan vezető által rendezett társas játéka fog a pártoló közönségnek élvezetet szerezni. — Helye: a Széchenyi-kert, kezdeté d. u. 3 órakor; belépti díj 20 kr. — Kellemtelen idő esetében a következő vasárnapra fog halasztatni. — Ajánljuk a kisdedek e kedves mulatságát a helybeli s különösen a közeli vidéki közönség figyelmébe.

— **Meghívó.** A „Gömör-Kishonti ifjuság köré”-nek honn időző tagjai, folyó év június hó 29-én, szerdán, a „Széchenyi kert”-ben jótékony célú táncmulatságot rendeznek, melyre a közönséget meghívja a rendezőség. Kezdeté d. u. 4 órakor. Bementi díj 30 kr. A tiszta jövedelem egy nyári tánchelyiség felállítására fog fordítatni. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. — Este a mulatság lampion-világítás mellett folytatatik.

— **Vizsgálatok.** A helybeli községi iskolában az 188¹/₂-dik tanévet bezáró közvizsgálatok 4 napon át tartattak, szép eredményre, nyilvánosan, az érdeklődők jó számmal voltak jelen, meggyőződhetvén az intézet teljes vezetéséről, a tanévek képzettségéről. — 23-án olvastatott fel az érdemsorozat, a bizonyítványok kiosztattak s a tanév berekesztett. — A kath. elemi iskola tanítói jó sikerű vizsgáikat — növendékeikkel — mult szombaton és hétfőn végezték. — korábban a rendes időnél azért, mert különösen a kis leányok között a vörheny pusztított. — Ertesítőt nem láttunk még eddig.

— **Kazinczy-ünnepély.** A helybeli egy. prot. gymnasium két felső osztálya által rendezett Kazinczy-ünnepély szépen sikerült. Ugy a felolvasások, mint a szavalatok által meggyőződünk, hogy e gymnasium ifjai a magyar nyelv és szépirodalomban való önképzés nemes vágyától vannak áthatva, szabad idejüket gyermekes foglalkozások helyett komoly szellemi munkára fordítják, s örömmel és kötelességgel haladnak tovább az elődök által megtört uton. Az ünnepélyen nagy férfis s hölgyközönség vett részt, mely nem késett elismerésével adózni a szép törekvésű ifjaknak. A siker koszorúja természetesen Bodor István urat, a magyar nyelv és irodalom tanárát illeti, ki évek óta nagy buzgalma s fardhatatlan vezetője a Kazinczy-körnek.

— **Az egyesült prot. gymnasium növendékeinek vizsgálati a legszebb eredményre végüket érték.** A tanév ünnepélyesen berekesztett, a szüniűd beállott. Az év lefolyásáról, az ifjak tanulmányi és erkölcsi előmeneteléről a kiállított értesítő szerint a jövő számban emlékezzünk meg.

— **Színészet.** Miklósy Gyula szintársulata tegnap, szombaton kezdte meg a műsort: „Titilla hadnagy”-gyal. Helyeseljük választását és tapintatosságát; a közönség Rákosi és Puks e még itt nem láttott érdekes meséjű és kedves zenéjű darabjának előadásából megismerheti a dícséretes törekvésű társulat kiváló erőit. Reméljük, hogy művelt, műérzékkel bíró közönségünk részéről a derék igazgató szerenés lesz kivívni: a méltánylást és elismerést; a szüniűdi bizottság, mely csak nem régen áldozatkészégének oly eklatans bizonyítékát adta — ha könnyen kimenthető okokból nem is fogadta Miklósyt kedvező — nem fogja megtagadni tőle ezután erkölcsi és anyagi támogatását.

— **Fuzió.** A bécsi Bankverein egyik igazgatótanácsosa, dr. Mitscha a rimamurányvölgyi vasművek és a salgótarjáni vasfinomító részvénytársaság fuziója iránt tárgyalásokat kezdett Budapesten. — A tárgyalások most már befejeztettek, s a mult heti ülésben elhatározottat, hogy a rimamurányvölgyi társaság Jul. 19-ére egybehívja a közgyűlést, mely a fuziót kimondja.

— **A népszámlálás** egyik gyakorlati eredménye lett, hogy több megye közönsége elhatározta, miszerint a körorvosok fizetésének felosztását ezentul a már megejtett népszámlálás adataihoz fogja mérni.

— **A házaló és vándorló kereskedés** korlátozása tekintetében igen örvendetes mozgalom indult meg országszerte. A megyék ugyanis szabályrendeletileg fogják szervezni a házaló kereskedés gyakorlatát. Debreczen kez-

deményezte e mozgalmat s a mi megyénk azonnal hozzá járult. A szabályrendelet kidolgozására az alispán elnöklete alatt több tagu bizottság küldetett ki.

— **Az ajnácskői fürdőből** értesítenek, hogy a Savanyu ivó-kut gyökeres tisztításnak vettétvén alá: a túlmérvben feltörő illószénsav habverése nehezítette ugyan a forrás vizének gyors tisztulását, jelenleg azonban az egy ivókut helyett két erősebb savanyu kut forrás áll, a nagy érdemű fürdő vendégek rendelkezésére. — A vendégek koszorujában láthatni a mult évadban is ott időzőtt gróf Berthold Arturnét Fülekről. Abonyi Lajos, hírneves regényírónk nejét Nagy-Abonyból s többeket.

— **Tudomásul.** Andrassy Mór, ismert nevű ügyes fiatal fényképező a jövő hó 12-én végleg eltávozik Rimaszombatból. Ki tudja, mikor jó körünkbe alkalmasabb, közönségünk műgényeit kielégítőbb nálánál, miért is ajánljuk őt a helybeliek és vidékiek figyelmébe, kik is a nevezett határnapig — Jul. 12-ig — felkereshetik Donáth — helyiségében — a eserenesényi utcán.

— **Emlékkönyv.** A losonez- és losoneztugári iparos-ifjuság önképző- és segélyző egylete egy éves fennállásának megünneplése alkalmából Kishalmy Ferenc ügyvédő és egyesületi titkár által szerkesztett emlékkönyvet (inkább évkönyvet) adott ki. A jelesen összeállított, esinos könyv, gazdag tartalmu; különösen tanulni szerető iparos ifjak figyelmét felkeltő, miért is ajánljuk ezek és az iparos osztály haladásán melegen örülő egyesek pártolásába. Kapható Losonezon Róth S. könyvárusnál.

— **Örvendetes iparoktatási tervek** foglalkoztatják újabban a földm. ipar- és kereskedelmi miniszterium által kezdeményezett országos iparoktatási bizottságot. Arról van ugyanis szó, hogy e miniszterium évi budgetjéből, mely újabban évenként 70—80000 firta rug, s melynek legnagyobb része eddig háziiparoktatási és tanmühely — fentartási célokra fordítottat, ezentul évenként egy tekintélyes összeg általánosabb érdekű iparoktatási célokra fordítassék. Így mindenekelőtt tervben van, hogy az alsó iparoktatás céljainak előmozdítására ezentul évenként 20000 firt fordítassék; szakipariskolák létesítésére és fentartására 10000 firt volna ezentul évenként fordítandó, végül képzettebb iparossegédeknek a külföldön való továbbképzésére 5000 forint adatnék. — Ezen tervek, melyek ma még embryóban vannak, az iparoktatási bizottság legközelebbi ülésén már határozottab és konkrét alakba fognak öntetni s remélhetőleg nem sok idő múlva megvalósíttatni. Örvendestek jelezhetjük ezen kezdeményezést, mely az iparoktatási bizottságban ülő gyakorlati szakférfiaknak köszönhető, mert azok egy újabb irány megalapításának az előhírnökei. Ez irány pedig a praktikus iparfejlesztési akció az iparszakismeretek lehető terjesztése által melynek hazánkban oly régóta éreztük szükségét. Megemlítjük még, hogy a másod sorban említett szakipariskolák egyelőre három, a fontosabb három ágra terjednének ki, a meny nyiben egyelőre a következő iskolák létesítése terveztetik: molnárok, mozdonyfűtők és szesziparosok számára. (Gépez ipartanoda már van Kassán.) E szakiskolák száma azonban évről-évre szükséghez képest gyarapíttatnék.

— **Rövid hírek: A nőiparkállításon** ki lesz téve egy ruhadisz pikkelyekből, — Stefánia hercegnőnek ajánlja. — **Nagy hóesés** volt a mult héten Ungban és Beregben. **Vinczellér képezdei** tanfolyam nyílik meg október 1-én a fővárosban. — **100 hordó ezüst** pénzt vittek a fővárosba Körméczről. — **Emberfékező** — találmányról ujságnak a bécsi lapok. — **Geddóban** egy fapalotát építenek. — költsége lesz 11 millió-200 firt. — egy terme kerül 340.000 firtba. — **Országos gyümölcskiállítás** lesz október 1-én a fővárosban. — **Az elmebeteg** száma Franciaországban százezerre rug. — **Istóczy** ellen sajtóper indított két izraelita. **B-Gyarmaton** az izraeliták tömegesen magyarosítják neveiket. — **Az orosz rendőrök** kard helyett ólmos botokkal fognak fölfegyvereztetni. — **Darmstadból** egy plebános megszökött 10.000 firttal. Egész Európában körözik. — **Világkiállítást** terveznek Chinában. — **Országos könyvkiállítás** lesz ősszel Budapesten. — **A függetlenségi párt**nak 207 k. jelöltje van. — **Finnországban** a magyar nyelv számára tanszéket állítanak. — **Az orosz czárt** levegőbe akarták röpiteni. — **Üstökös** volt látható pénteken éjjel. — **A főváros** 3 kerülete m. ellenzéki, 6 pedig kormánypárti képviselőt választott. — **Jun. 24-én** 152 kerületben választottak képviselőt.

Meghívás.

A gömörmegei általános tanító-egyletnek Pelsőz városában 1881. évi július 6. 7-ik napján tartandó nyolczadik közgyűlésére. Sorrend: Július hó ötödikén:

D. u. 5 órától 7-ig. Előértekezlet, — bizottságok kinevezése s ismerkedési estély a „Korona” vendéglőben.

Julius 6-án.

D. e. 7—8. Tanintézetek megtekintése.

„ 8—9. Minta-tanítás Fükő Adolf tanító által.

„ 9—1. Közgyűlés a „Megyeház” nagy termében

Tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. — 2. Jelentés az egylet évi működéséről. — 3. Pénztárnoki, könyvtárnoki, „Eötvös-alap”- s tanszermuzeum-bizottsági jelentések. — 4. Jelentés a pályaművekről és a pályadíjt nyert mű felolvasása. („Az iskola és társadalom viszonya egymáshoz”) — 5. Vitatétel. — 6. Indítványok. — 7. Folyó ügyek. | 8. Tisztújítás.

Közébed

D. u. 3 órakor. Tanszerkiállítás megtekintése.

„ 5 „ A kisdedóvoda meglátogatása.

Esti 7 „ Estély.

Julius 7-én.

D. e. 8—12. A közgyűlés folytatása.

Tárgyai: 1. A kiküldött bizottságok jelentése. 2. „A széperék fejlesztése” című mű felolvasása. — 3. Ismétlő iskolák tan- és óratervének összesített bírálata. — 4. Folyó ügyek.

D. u. 3 órakor. Kirándulás: az aggtelki barlangba; a pelsőcz-ardói galna-bányába és a gombaszögi minta-teleházat megtekintése.

Az elnökség.

Figyelmeztetés. A közgyűlésen résztvenni kívánó egyleti tagok a tagsági jegyert, mely nélkül elszállásolás s közszolgák segélyezésére igényt nem tarthatnak, a vasuti árleengedést élvezni óhajtok pedig a vasuti igazolványért is, bezárólag június hó 30-ik napjáig a megyei tanfelügyelőségnek mulnatlanul jelentkezzenek.

A közgyűlés alkalmával tartandó hangverseny tiszta jövedelme egyletünk s az „Eötvös-alap” javára fog fordítatni. Felkérem a közreműködni óhajtokat, hogy az általuk előadandó mű ezimét a gyűlésre jelentkező levelükben jelezni sziveskedjenek.

A tanszerkiállításra küldendő tárgyak július hó 2-ik napjáig **Fükő Adolf** pelsőczyi ref. tanító urhoz szálítandók.

Hivatalos közlemény.

Rimaszombati kir. Törvényszék elnökétől.

Pályázat.

467./sz. eln. 81. — A rimaszombati kir. Törvényszék területén levő rimaszécsi kir. já-

rásbírósnál üresedésbe jött járásbírói állomásra a nagyméltóságú m. k. Igazságügy miniszterium f. évi 1869./I. M. E. sz. a. rendeletével engedélyezett pályázat hirdettetik, felhivatnak az illető pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaik, ezen törvényeséki elnökségnél f. évi július hó 20-áig nyujtsák be, a később beérkezendők figyelembe vétetni nem fognak.

R.-Szombat, 1881. június 17-én.

Marton Rudolf,
kir. tszéki elnök.

Szerkesztői üzenetek.

Gömöri. Olykor-olykor szerencsétlenül látogatásával. Nincs ellenére ez ohajunk?

D. B. A k. nótázás megszűnt, a zaj lecsillapult; a zajtalanság és a szüniűd nem hozna valamit a könyv hátkra?

D—A. A—d. Mint láthatja, „közös érdek”-ből hasznát vettük és vesszük becses küldeményének, a melyt ez uton (bérmentve) küldjük köszönetünk.

B. B. — a semminél, — a valaminél.

r. —a. A jövő hó elsején okvetlenül helyet változtatunk. Unjuk és resteljük már, de előbb nem intézkedhetünk.

A bécsi lottóban jun. 18. kihuzott számok:

20, 74, 70, 40, 18.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: **Fóthi Kovács Béla.**

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

Ragályi Nándor és **Madarassy Lajosné**-féle a Gortvai és Sőregi határban fekvő 400 hold szántóföld rét-belsőség, — 800 hold erdő s legelőből álló birtok hozzá tartozó regale jövedelemmel, kényelmes uri lakkal s gazdasági épületekkel: továbbá

Ragályi Nándor-féle Ragályi birtok, mely áll 640 hold szántóföld, rét, legelő s erdőből, gazdasági épületekkel. — több évekre

haszonbérbe adandók,

bővebb értesítést nyerhetni **Bornemisza Istvánnal** Uzapanyiton vagy **Lőrinczi Endre** ügyvédnél Rimaszombatban.

1—3

Haszonbérlet.

Ráhói közbirtokosság tulajdonát képező Varbóczyi, Ráhói, Kezegei, Rima-Zsaluzsányi és Rima-Lehotai koresmáltatási jog, járulékaival együtt, folyó évi szept. 29-től kezdve — július 10-én Varbóczon tartandó nyilvános árverés útján — fog haszonbérbe kiadatni.

Bővöbb tudósítás Varbóczon a közbirtokossági igazgatónál kapható.

2—3

„MARGIT” gyógyforrás viznek

növekvő fogyasztása a víz kétségbevonhatlan gyógyhatásának következménye és szerencsés vegyiösszetételének bizonyítéka. Mint unikum különös elösmérést vívott ki **ceskély szabad, de gazdag félig kötött szénsav** tartalma.

Gyógytani tekintetben kiterjedt alkalmazást nyer általjában a **légző-, emésztő- és húgyszervek** hurutus bántalmainál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Hamisítások elkerülése tekintetéből figyelmeztetik a t. cz. közönség, szükségleteit csak jól ismert helyekről beszerezni,

Raktár: Rimaszombatban Kern Adolfnál.

12—12